

Ebixa

Ebixa is het enige middel dat geregistreerd is voor de behandeling van mensen met een matige tot ernstige vorm van de ziekte van Alzheimer. Het middel heeft geen genezende werking, maar probeert de symptomen van de ziekte van Alzheimer te verminderen. Er is een gering positief effect op het dagelijks functioneren en de zelfredzaamheid. Net als andere geneesmiddelen bij de behandeling van de ziekte van Alzheimer mag alleen een deskundig specialist de medicatie voorschrijven.

In de serie *Medicijnen* zijn ook verschenen:

- Rivastigmine en galantamine

Andere Informatieverseries:

- Algemeen
- Hulp bij dementie
- Informatie in andere talen
- Omgaan met dementie
- Verschijnselen
- Ziektebeelden

De werkzame stof van Ebixa is memantine. Deze stof is een NMDA-antagonist. De hersenen bevatten zogenoemde NMDA-receptoren die een rol spelen bij de communicatie tussen zenuwcellen. Glutamaat is een aminozuur dat deze receptoren activeert. Het idee is dat een te hoge concentratie van glutamaat de signaaloverdracht verstoort en op den duur de zenuwcellen in de hersenen beschadigt. Simpel gesteld beïnvloedt memantine de verstoorde overdracht van signalen door de concentratie van glutamaat te verlagen.

Voor wie is het bedoeld?

De werkzaamheid van memantine is geregistreerd voor behandeling van mensen met een matige tot ernstige vorm van de ziekte van Alzheimer. Bij matige dementie zijn er stoornissen van geheugen, besef van tijd en plaats, praktische en intellectuele vaardigheden, taal en gedrag. Zelfstandig wonen wordt riskant. Toezicht is noodzakelijk, eventueel in beperkte mate; Bij matig ernstige dementie kan de patiënt zonder hulp niet meer zelfstandig functioneren. Hulp is dan nodig bij de financiën en dingen als aankleden, boodschappen. Bij ernstiger stadia van de ziekte van

Alzheimer is de patiënt volledig afhankelijk van zorg en begeleiding en herkent vaak familie en omgeving niet meer. Eventuele behandeling met memantine is niet voor bedlegerige patiënten.

De effecten van memantine zijn gedurende een behandelingsperiode van zes maanden onderzocht. Een klein deel van de patiënten die memantine gebruikt, lijkt minder snel achteruit te gaan in vergelijking met patiënten die een nepmiddel (placebo) kregen voorgeschreven. Het gaat hierbij om verstandelijke vermogens (geheugen, denken, taal, handelen). Ook lijkt het dagelijks functioneren van de patiënten relatief meer te verbeteren. Hierbij kan het dan gaan om zaken als kunnen opstaan en bewegen, zichzelf kunnen wassen, baden of douchen en zichzelf kunnen aankleden. Ebixa lijkt ook gedragssymptomen als agressie, prikkelbaarheid, wanen en eetgedrag te verbeteren en/of te voorkomen.

Een minderheid van de patiënten heeft in de dagelijkse praktijk baat bij het middel. Het is echter van te voren niet mogelijk te beoordelen bij wie het middel werkt en bij wie niet.

Dilemma

De behandelend arts zal juist bij de patiënten met een matig tot ernstige vorm van de ziekte van Alzheimer zorgvuldig moeten afwegen of er een indicatie bestaat om te behandelen. De keuze zal worden bepaald door de noodzaak om de dagelijkse activiteiten van de patiënt te verbeteren. Dit zal met name spelen in de thuissituatie, juist wanneer plaatsing uit huis nog onwenselijk wordt geacht.

De naasten van de patiënt hebben een heel belangrijke stem in de besluitvorming rond het gebruik van medicatie. Het is echter belangrijk om de patiënt zoveel mogelijk te betrekken in de beslissing.

Behandeling

De behandelend specialist zal eerst nagaan of de patiënt in aanmerking komt voor behandeling met memantine. Op grond van zorgvuldige diagnose kan de specialist voorstellen een behandeling te starten. Er moet sprake zijn van een matige tot ernstige vorm van de ziekte van Alzheimer. In de praktijk zullen dit patiënten zijn die bijvoorbeeld al van de dagbehandeling gebruik maken.

Het middel moet worden voorgeschreven door een specialist die deskundig is op het gebied van de behandeling van de ziekte van Alzheimer. In de praktijk kan het voorkomen dat patiënten, bij wie al eerder de diagnose ziekte van Alzheimer is vastgesteld, toch pas in een latere fase van de ziekte in aanmerking komen voor behandeling met memantine. In dat geval kunt u in overleg met de behandelend arts (sociaal geriater

van een instelling voor geestelijke gezondheidszorg of een verpleeghuisarts) nagaan of behandeling met memantine zinvol is.

Hoe dan ook, het kan gebeuren dat de patiënt volgens de specialist niet in aanmerking komt voor behandeling. Bijvoorbeeld omdat er sprake is van een andere vorm van dementie of dat het om een lichte vorm van de ziekte van Alzheimer gaat.

De behandeling met memantine moet elke zes maanden worden geëvalueerd. Als de patiënt ondanks de behandeling toch achteruitgaat, zal de arts met de behandeling stoppen. Bij verslechtering is doorgaan met de medicatie namelijk niet meer zinvol.

Hoe wordt memantine gebruikt?

Memantine is verkrijgbaar in de vorm van tabletten en druppels voor oraal gebruik. Begindosering gedurende de eerste week is vijf mg per dag, de tweede week eenmaal daags tien mg en de derde week eenmaal daags vijftien mg. Vanaf de vierde week kan de aanbevolen maximale dosering van eenmaal daags twintig mg genomen worden.

Als de patiënt een dosering Ebixa niet heeft ingenomen, moet de volgende dosis op het gebruikelijke tijdstip worden ingenomen. Men moet geen dubbele dosis nemen om een overgeslagen dosis in te halen.

Bijwerkingen

Ebixa wordt meestal goed verdragen maar kan bijwerkingen geven. De meest voorkomende bijwerkingen zijn hoofdpijn, slaperigheid, hypertensie (hoge bloeddruk), constipatie

(verstopping) en duizeligheid. Om de kans op bijwerkingen te minimaliseren, wordt aanbevolen de dosering gedurende de eerste drie weken geleidelijk te verhogen totdat de dosering is bereikt van eenmaal daags twintig mg.

Vergoeding

Dit middel wordt door de zorgverzekeraar alleen vergoed voor behandeling van de ernstige vorm van de ziekte van Alzheimer, en niet een matige of matig ernstige vorm. Voorwaarde is dat het middel wordt voorgeschreven door een specialist die deskundig is op het gebied van de behandeling van dementie en dat de behandeling regelmatig geëvalueerd wordt.